

KÚRIA

Bfv.III.721/2013/9.szám

A Kúria Budapesten, a 2013. év december hó 3. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A testi sértés vétsége miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Budaörsi Városi Bíróság 14.B.20/2008/16. számú ítéletét, illetőleg a Budapest Környéki Törvényszék 14.Bf.438/2011/10. számú ítéletét megváltoztatja:

a terheltet az ellene testi sértés vétsége [1978. évi IV. törvény (Btk.) 170. § (4) bekezdés és (6) bekezdés] miatt emelt vád alól felmenti.

Elrendeli a terhelt által pénzbüntetés címén befizetett 60.000 (hatvanezer) forint és bűnügyi költség címén befizetett 39.594 (harminckilencezer-öttszázkilencvennégy) forint összegnek a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkor törvényes kamatával együtt történő visszatérítését.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A Budaörsi Városi Bíróság a 2011. március 28. napján kelt 14.B.20/2008/16. számú ítéletével a terheltet az 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 170. § (4) bekezdésébe ütköző és (6) bekezdése szerint minősülő testi sértés vétségében mondta ki bűnösnek, amiért 200 napi tétel, egy napi tételenként 300 Ft - összesen 60.000 Ft - pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére annak szabadságvesztésre átváltoztatásáról, továbbá a bűnügyi költség megfizetésére is a

terheltet kötelezte.

A védelmi fellebbezések alapján másodfokú bírósággént eljáró Budapest Környéki Törvényszék a 2012. május 11. napján meghozott 14.Bf.438/2011/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezés tekintetében megváltoztatta akként, hogy annak egy részét nem a terhelt, hanem az állam viseli. Egyebekben viszont az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A jogerős határozat ellen védője útján a terhelt a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján nyújtott be felülvizsgálati indítványt a bűnösség anyagi jogszabályt sértő megállapítása miatt, felmentés érdekében.

Az indítvány, és a védőnek a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevétele szerint a bekövetkezett eredmény, a sértett sérülése nem volt szükségszerű következménye a terhelt mulasztásának, az terhelttől független körülmény - a gyermeknek az őt kísérő felnőttek általi felügyelet nélkül maradása és az ingatlan udvarán a terhelt számára váratlan megjelenése - miatt következett be; ezért a terhelt bűnössége nem állapítható meg. Ehhez képest a terhelt a maximális gondossága mellett sem láthatta ésszerűen előre a bekövetkezett eredményt.

A sértettet nem azért harapta meg a kutya, mert a sértettek érkezéséről, ottlétéről nem tudó terhelt a kutyát nem zárta a kennelbe, hanem azért, mert a négy éves sértettet - a terhelt részéről megakadályozhatatlanul - az édesanyja és a nagynénje felügyelet nélkül kiengedte az udvarra, holott tudták, hogy a kutya nincs biztonságosan elzárva, a kenneljében nem tartózkodik, tehát valószínűleg felügyelet nélkül az udvarban van. Az eljáró bíróságok ezt figyelmen kívül hagyták.

Az indítvány hivatkozott még arra is, hogy a terhelt és családja nem tudott arról, hogy a sértett és családtagjai a vádbeli napon megjelennek az ingatlanon, amit a sértetti szülők vallomása is alátámaszt, továbbá nem bizonyított, hogy volt olyan megállapodás, miszerint a bérleti viszony egésze alatt a kutya be lesz zárva a kennelbe.

A védő a nyilvános ülésen az indítványban foglaltakat fenntartotta és az ügy kapcsán kártérítés miatt a terhelt ellen folyamatban lévő polgári perben elhangzottakra is utalt.

A Legfőbb Ügyészség képviselője a nyilvános ülésen - az indítvány törvényben kizárt okra alapítottsága miatti elutasítására vonatkozó írásbeli nyilatkozatában (BF.1375/2013/1-I. szám) kifejtett álláspontot módosítva - az indítványt alaptalannak tartotta és a megtámadott határozat hatályban tartását indítványozta.

Álláspontja szerint az indítvány az irányadó tényállástól eltérő körülményekre hivatkozva a bizonyítékok átértékelésével vont jogkövetkeztetést. Az irányadó tényállás alapján viszont a kutya gondozására köteles terhelt mulasztása és a bekövetkezett eredmény között az okozati összefüggés kimutatható.

A felülvizsgálati indítvány alapos.

A felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 423. § (1) bek.], és bizonyításnak nincs helye [Be. 419. § (1) bek., 388. § (2) bek.]. A jogi következtetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható azzal, hogy a felülbírálat az indítványhoz [Be. 423. § (4) bek.] és a megtámadott határozat meghozatala idején hatályban volt jogszabályokhoz kötött.

A bűnösség anyagi jogi értelemben az alany tudati, gondolati világával függ össze, a törvényi tényállás tárgyához és tárgyi oldalához (materiális bűncselekmény esetében az eredményhez) fűződő aktuális pszichikus viszonyt, nevezetesen azt fejezi ki, hogy az alany tehet a bűncselekményt megvalósító magatartásról és a magatartásával előidézett következményekről. Tehet, mert az elkövetéskor ismerte magatartásának jellegét és felismerte annak lehetséges következményeit (eredményét), vagy legalább a tőle elvárható gondosság esetén beláthatta volna, felismerhette volna cselekménye jellegét, lehetséges következményeit. Ez utóbbi esetben a bűnösség alapja nem magatartás jellegére és következményére „rágondolás”, és ebben a tudatban való végrehajtás, hanem éppen a megkívánt és elvárható „rágondolás” hiánya. Tehát, ha az elkövető az eredményt éppen azért okozza, mert nem gondol magatartása lehetséges következményeire, pedig gondolnia kellett volna arra.

Az első fokon eljáró bíróság a terheltnek a hanyag gondatlanságot, a másodfokon eljáró bíróság tudatos gondatlanságot rótt fel. A tudatos gondatlanság lényegét alkotó könnyelműség és a hanyagság egyaránt bírói értékelés alá eső kategória.

Tudatos a gondatlanság, ha az elkövető tudata átfogja a cselekményének összes tárgyi ismervét, előre látja a magatartásával elindított okozati folyamat lehetséges alakulását, így a magatartása lehetséges következményét (értelmi oldal), de könnyelműen bízik e következmény (eredmény) elmaradásában. Hanyag gondatlanságról pedig akkor van szó, ha azért nem látja előre magatartása következményeit, mert a tőle elvárható körültekintést elmulasztja.

A tudatos gondatlanság jellemzője tehát az, hogy az elkövető ugyan az eredmény lehetőségével számol, de kellő alap nélkül bizakodik a

bekövetkezésének elmaradásában; azt nem veszi komolyan, vagy ugyan komolyan veszi, de a cselekmény végrehajtása során valamilyen általa választott módon el akarja azt kerülni, viszont magatartása mégis előidézi a sérelmet.

A jelen ügyben ez nem állapítható meg.

Az irányadó tényállás releváns tényei a következők:

A vádbeli eset a lakás-bérleti jogviszony keletkezését követően, ám a sértetti szülők oda beköltözése alatt történt. A bérlők még nem laktak a bérleményben folyamatosan.

Az öt esztendő s sértettel együtt lévő mindkét felnőtt tudta, hogy az általuk bérelt lakrészt övező telken kutya van, ami az odaérkezésükkor (tehát a telekre belépésükkor) nem volt a kennelbe zárva (ez az irányadó tényálláshoz tartozó, de az indokolás más részében lévő, így a felülvizsgálat során is figyelembe veendő ténymegállapítás). A két felnőtt a sértettel ennek tudatában ment be a telekre és azon át a lakrészükbe.

A terhelt tudta, hogy a bérlők gyerekekkel költöznek, a költözés megkezdődött, és szabadon bejárhatnak a telekre, és tudta azt is, hogy felesége az adott napon délelőtt kiengedte a kennelből a kutyát. Tény, hogy a cselekmény idején, a bérlők odaérkezésétől a cselekmény bekövetkeztéig a kutya nem volt a kennelben, és nem volt a bérlők lakrészében. A bérlők pedig a sértettel együtt mentek a bérleményükbe, majd felügyeletük nélkül engedték ki az udvarra, majd hagyták az udvaron a sértettet.

Kétségtelen viszont, hogy az irányadó tényállás alapján arra nem vonható következtetés, miszerint a terhelt tudta, vagy tudhatta volna, hogy mikor érkeznek a telekre a bérlők, továbbá a terhelt tudta, vagy tudhatta volna, hogy a bérlőkkel együtt érkezik a sértett gyerek is, emellett nem vonható következtetés arra sem, hogy a terhelt észlelte, vagy észlelhette volna, hogy a sértett az udvaron felügyelet nélkül maradt.

Mindezek alapján a tudatos gondatlanságra vont jogi következtetés alaptalan, mivel annak értelmi oldala, tehát annak előrelátása, hogy már reggel a kennelből kiengedett kutyát - a bérlők és a sértett érkezése miatt - a balesetet elkerülendő, oda vissza kell zárni, hiányzik.

Ellenkező értelmezéssel arra kellene ugyanis eljutni, hogy önmagában a kutya kiengedése felelősségi alapot teremtet, ezt pedig a tényállás szerint nem a terhelt tette.

Az előzőekből kiindulva, amennyiben hiányzik a következmény tényleges előrelátása, akkor legfeljebb a hanyag gondatlanság megállapítása jöhet szóba, tehát a „rágondolás” hiánya, bár megvan annak lehetősége.

Az, hogy a terhelttől milyen figyelem vagy körültekintés volt elvárható, illetve, hogy az elvárható figyelem vagy körültekintés tanúsítása esetén milyen következményt láthatott előre, kétlépcsős gondolati folyamatban vizsgálható.

Az első egy objektív mércéhez - a társadalmi követelményhez - való alkalmazkodás, más szóval az objektív gondossági köteleesség vizsgálata. Ennek a mércének a körülhatárolása akkor, amikor magánemberi viszonylatról, tevékenységről, és nem valamely foglalkozás gyakorlásáról van szó, különösen nagy körültekintést igényel, minthogy e tekintetben a magánemberi viszonylat a társadalmi tapasztalat és gyakorlat által határolt.

Ekként az embert kutyatulajdonosként terhelő kötelezettség szempontjából nyilvánvalóan jelentősége van annak, hogy a kutya háziállat, ekként tulajdonsága kiismerhető.

Az irányadó tényállás azonban e körben nem rögzít olyan körülményt, amiből arra lenne vonható következtetés, hogy ez a kutya feltétlen - minden más körülménytől független - kockázatot jelentett volna. Önmagában a tényállásban említett póráztűrő-képtelenség, valamint korábbi karmolósos sérülés okozása nem jelenti viselkedésének gátlástalanságát, kiszámíthatatlanságát, ezért a társadalmi elvárások szempontjából nem ad elégséges okot arra, hogy a kutya állandóan zár alatt legyen. Az irányadó tényállásból nem vonható következtetés arra, hogy a kutya szabadon hagyása feltétlen, a terhelte által előrelátható kockázatot jelentett volna, amivel - tőle elvárhatóan - számolnia kellett volna.

Ezzel szemben viszont nyilvánvaló az, hogy bármely állat vonatkozásában eleve a szülői gondosság körébe tartozik a gyermek felügyeletének biztosítása, mégpedig a társadalmi gyakorlatból leszűrhető abból az általános tapasztalatból kiindulva, hogy a gyermek viselkedése - életkoránál fogva - kelthet olyan kockázatot, amit önmaga nem tud uralni (hasonlóképpen, amint járda szélén sem hagyható egy ötéves gyermek anélkül, hogy vele lévő felnőtt kézen fogná).

Megjegyzi a Kúria, hogy az Alkotmánybíróság 2010. szeptember 30-i hatállyal, a 49/2010. (IV. 22.) AB határozatával megsemmisítette a veszélyes és veszélyesnek minősített eb tartásáról és a tartás engedélyezésének szabályairól szóló 35/1997. (II. 26.) Korm. rendeletet.

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvényt módosító 2011. évi CLVIII. törvény szerint az új szabályozás legfontosabb eleme, hogy „ebről fajtája alapján nem, kizárólag egyedi viselkedésének következményeként „ítélkezhet” a hatóság.” [A 2011. évi CLVIII. törvény 6. §-ához fűzött indokolás].

A tényállás az állat egyedi viselkedésének általánosan veszélyeztető jellegére nézve sem tartalmaz adatot, ekként a kutya veszélyessége jelen ügyben nem lehet a terhelt bűnösségének szempontja.

Mindezek alapján az irányadó tényállásból alappal arra vonható következtetés, hogy a kockázat - amely a kutya által kiváltott sérülésbe torkollott - akkor keletkezett, amikor a sértett gondozására, illetve felügyeletére köteles hozzátartozói a sértettet felügyelet nélkül hagyták, mégpedig anélkül, hogy erről a terheltet tájékoztatták volna, nem pedig akkor, amikor a kutya a terhelt uralma alól kikerült, illetve amikor oda nem került vissza.

Olyan elvárás pedig nem állítható, miszerint az adott esetben a terheltnek a kutyát mindenkor feltétlen szoros felügyelet alatt (elzárva) kellett tartania.

Mindezek folytán - értelemszerűen - nincs alapja a terhelt magatartása és a sértett sérülése között az okozatosság megállapításának sem.

Miután a terhelt esetében sem a tudatos gondatlanság, sem a hanyag gondatlanság megállapításának nem volt helye, a bűnösségének megállapítása anyagi jogszabálysértéssel történt.

Ekként a Kúria a felülvizsgálati indítványoknak helyt adott, a megtámadott, jogerős határozatot a Be. 427. § (1) bekezdésének a) pontja alapján megváltoztatta, és a terheltet a Be. 331. §-ának (1) bekezdése alapján, a Be. 6. § (3) bekezdésének a) pontja szerinti okból - bűncselekmény hiányában - a Btk. 170. § (4), (6) bekezdései szerint minősülő, gondatlanságból maradandó fogyatékossgot okozó testi sértés vétsége miatt emelt vád alól felmentette.

A felmentő rendelkezés folytán a Be. 585. §-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett a megtámadott jogerős határozat végrehajtásaként időközben befizetett pénzbüntetés és járulékai visszatérítéséről, továbbá a Be. 429. §-ának (1) bekezdése zárófordulata alapján a felülvizsgálat során felmerült bűnügyi költség állam általi viseléséről.

A Kúria ítélete elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja.

Budapest, 2013. december 3.

*Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Belegi József s.k.
előadó bíró, Dr. Akáczi József s.k. bíró*

A kiadmány hitelével:

tisztviselő

MV